

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 499/2024-7

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľiek v **1. rade advokátky** [REDACTED] [REDACTED] a v **2. rade** [REDACTED], právne zastúpenej sťažovateľkou v 1. rade, proti uzneseniu Mestského súdu Bratislava III č. k. B4-10Cb/49/2021-274 zo 16. júla 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľiek a skutkové okolnosti prípadu

1. Sťažovateľky sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 25. septembra 2024 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením mestského súdu označeným v záhlaví tohto rozhodnutia. Navrhujú napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť mestskému súdu na ďalšie konanie a priznať im náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom. Súčasne žiadajú, aby ústavný súd podľa § 129 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a k nej pripojeného napadnutého rozhodnutia vyplýva, že v konaní vedenom mestským súdom pod sp. zn. B4-10Cb/49/2021 sa sťažovateľka v 2. rade domáhala proti žalovaným v 1. a 2. rade zaplata 4 236,65 eur z titulu náhrady škody.

3. Rozsudkom č. k. B4-10Cb/49/2021-244 z 10. apríla 2024 mestský súd žalobu sťažovateľky v 2. rade zamietol. Predmetný rozsudok bol sťažovateľke účinne doručený 14. mája 2024,

pričom lehota na podanie odvolania jej uplynula 29. mája 2024. Sťažovateľka v 2. rade podala odvolanie až 3. júna 2024, teda oneskorene. Návrhom z 10. júna 2024 požiadala o odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania tvrdiac, že posledný deň lehoty nebolo možné odvolanie podpísať a odoslať prostredníctvom portálu e-žaloby a zrejme už od 28. mája 2024 do 3. júna 2024 bol na adrese jej právneho zástupcu (t. j. sťažovateľky v 1. rade) výpadok internetu. Sťažovateľka až 3. júna 2024 zistila, že odvolanie je na portáli e-žaloby evidované len ako rozpracovaný dokument, preto došlo k jeho odoslaniu až v uvedený deň.

4. Napadnutým uznesením mestský súd zamietol návrh sťažovateľky v 2. rade na odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania. S poukazom na § 122 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) konštatoval, že sťažovateľka neuviedla žiaden ospravedlniteľný dôvod zmeškania lehoty na podanie odvolania. Súčasne nepreukázala, že výpadok internetu trval počas celej doby plynutia odvolacej lehoty. Sťažovateľka predložila potvrdenie o výpadku internetového pripojenia od 29. mája 2024 do 3. júna 2024, pričom z jej návrhu je zrejme, že už 28. mája 2024 mala vedomosť o tom, že odvolanie nebolo odoslané. Podľa názoru súdu preto mohla a mala podať odvolanie v listinnej podobe a odoslať ho prostredníctvom poštového podniku.

II.

Argumentácia sťažovateľiek

5. Sťažovateľky nasmerovali svoju ústavnú sťažnosť proti napadnutému uzneseniu mestského súdu argumentujúc, že boli presvedčené o úspešnom odoslaní odvolania už 28. mája 2024, a to prostredníctvom portálu e-žaloby. Keďže v dôsledku technickej poruchy a výpadku internetového pripojenia neevidovali žiadne potvrdenie o doručení odvolania, opätovne ho odoslali 3. júna 2024. Mestskému súdu vytýkajú, že pri rozhodovaní nevyhodnotil ich argumentáciu objektívne a nezohľadnil, že zlyhanie techniky nemohli sťažovateľky žiadnym spôsobom ovplyvniť. Týmto postupom došlo k porušeniu ich práva na spravodlivé súdne konanie, keďže mestský súd im znemožnil, aby sa proti rozsudku o zamietnutí žaloby mohli brániť na odvolacom súde.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva na spravodlivé súdne konanie (podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým uznesením mestského súdu, ktorým bol zamietnutý návrh sťažovateľky v 2. rade na odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania proti rozsudku vo veci samej.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľky v 1. rade:

7. Vzhľadom na to, že ústavnú sťažnosť podala taktiež sťažovateľka v 1. rade, ktorá bola právnu zástupkyňou sťažovateľky v 2. rade v konaní vedenom všeobecným súdom a je ňou aj v konaní o ústavnej sťažnosti, ústavný súd považoval hneď v úvode za potrebné vysporiadať sa s tým, či ústavnú sťažnosť podala oprávnená osoba, t. j. fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá je nositeľom základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

8. V konaní o ústavnej sťažnosti je pritom kritériom aplikovateľnosti označených článkov ústavy a dohovoru materiálna povaha predmetu konania, t. j. predovšetkým skutočnosť, že sa v ňom bezprostredne rozhoduje o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že ústavnú sťažnosť možno úspešne uplatniť vtedy, ak medzi namietaným postupom alebo rozhodnutím porušovateľa existuje príčinná súvislosť vo vzťahu k osobe sťažovateľa (m. m. I. ÚS 93/2020, III. ÚS 39/2020, IV. ÚS 149/2020, I. ÚS 50/2022). Takýto vzťah typicky neexistuje vtedy, ak sťažovateľ nie je účastníkom alebo stranou napadnutého konania, resp. rozhodnutia. Rovnako je ústavným súdom ustálené, že domáhať sa ochrany základných práv na ústavnom súde môže fyzická osoba alebo právnická osoba len v záujme ochrany svojich základných práv alebo slobôd.

9. Ústavný súd konštatuje, že ústavná sťažnosť, v ktorej sťažovateľka v 1. rade namieta porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru napadnutým uznesením mestského súdu, je podaná zjavne neoprávnenou osobou. Ako už bolo zmienené, sťažovateľka v 1. rade zastupovala ako advokátka v konaní pred mestským súdom sťažovateľku v 2. rade, o ktorej návrhu na odpustenie zmeškania lehoty súd rozhodoval. Je teda zrejmé, že sťažovateľka v 1. rade nebola sporovou stranou konania a napadnuté uznesenie sa nedotýka jej právnych pomerov. Z toho vyplýva, že sťažovateľka 1. rade nemá aktívnu procesnú legitimáciu domáhať sa vlastným návrhom (ústavnou sťažnosťou) pred ústavným súdom porušenia označených práv napadnutým uznesením vzhľadom na skutočnosť, že sa nedomáha ochrany svojich základných práv alebo slobôd, ale ochrany základných práv a slobôd inej osoby.

10. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v 1. rade pri jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. e) zákona o ústavnom súde ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

11. V ďalšej časti rozhodnutia sa preto ústavný súd zaoberal opodstatnenosťou sťažnostnej argumentácie len vo vzťahu k sťažovateľke v 2. rade.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľky v 2. rade:

12. Podstatou argumentácie je nesúhlas sťažovateľky v 2. rade s dôvodmi, na ktorých mestský súd založil svoje rozhodnutie o zamietnutí jej návrhu na odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania. Sťažovateľka je presvedčená, že mestský súd nesprávne vyhodnotil dôvod, pre ktorý došlo k zmeškaniu lehoty, keďže išlo o technické zlyhanie v podobe výpadku internetového pripojenia, čo sťažovateľka nevedela ovplyvniť.

13. Úlohou ústavného súdu je preto v tomto prípade posúdiť, či právne závery prijaté mestským súdom boli výsledkom ústavne udržateľnej aplikácie noriem procesného práva v súlade s uplatnenými článkami ústavy a dohovoru. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom jeho kontroly iba vtedy, ak by vyvozené závery boli zjavne neodôvodnené, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05).

14. Po dôkladnom preskúmaní relevantných častí napadnutého uznesenia mestského súdu ústavný súd konštatuje, že nedostatky ústavnoprávnej relevancie vo veci sťažovateľky nezistil. V prejednávanej prípad bol relevantný § 122 CSP upravujúci podmienky, za súčasného splnenia

ktorých môže súd odpustiť zmeškanú zákonnú lehotu. Účelom inštitútu odpustenia zmeškanej lehoty je odstraňovať tvrdosť zákona a reflektovať na rôzne individuálne životné situácie, pre ktoré strana môže procesný úkon zmeškať (náhle ochorenie, hospitalizácia v zdravotníckom zariadení, nepredvídaná pracovná cesta). Na druhej strane nemôže byť tento inštitút zneužitý na legitimizáciu nedbanlivosti procesnej strany, resp. jej právneho zástupcu. Rozhodne nemožno spochybňovať význam formalít a podmienok konania, ktoré musia byť dodržané v konaní pred súdmi. Tieto obmedzenia a ich výklad však nemôžu neprimeraným spôsobom obmedziť jednotlivca v prístupe k súdu. Preto je potrebné sa pri posudzovaní splnenia formálnych podmienok a náležitostí konania vyhnúť prepiatemu formalizmu, ale aj prehnanej pružnosti, ktorá by viedla k spochybneniu určitých procesných pravidiel (porov. III. ÚS 93/2023, II. ÚS 176/2024).

15. Ospravedlniteľným dôvodom je objektívna situácia, ktorá môže byť vyvolaná rôznymi nepredvídanými okolnosťami nezávislými od vôle účastníka alebo jeho zástupcu. Súdna prax za ospravedlniteľné dôvody zmeškania lehoty považuje náhle ochorenie účastníka, úraz, závažné rodinné komplikácie, živelnú pohromu, náhlu služobnú cestu do zahraničia a pod. Prekážka môže nastať predovšetkým v osobe účastníka alebo jeho zástupcu. Treba zdôrazniť, že prekážka nemusí trvať počas celej lehoty, ale môže nastať až ku koncu lehoty; rozhodujúce bude, či mohla zabrániť vykonaniu úkonu. Vždy je treba hodnotiť subjektívnu stránku, t. j. či účastník nemohol prekážku predvídať, prípadne ju odstrániť. Rovnako treba starostlivo posúdiť, či prekážka bola takého charakteru, že mohla účastníkovi (zástupcovi) znemožniť v lehote úkon vykonať. Treba mať vždy na zreteli, že odpustenie lehoty je opatrením výnimočným, lebo narušuje právnu istotu ostatných účastníkov (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/73/2018 z 21. júna 2018).

16. V prejednávanej veci mestský súd za ospravedlniteľný objektívny dôvod v zmysle § 122 CSP nepovažoval technické problémy v podobe výpadku internetového pripojenia na adrese právneho zástupcu sťažovateľky v 2. rade. Zastával názor, že sťažovateľka mohla odvolanie podať v listinnej podobe prostredníctvom poštového podniku a vyhnúť sa tak zmeškaniu odvolacej lehoty. Dodal, že riadne podpísané odvolanie bolo možné odoslať taktiež z iného miesta s riadnym pripojením na internet (bod 9 napadnutého uznesenia).

17. Tieto úvahy ústavný súd považuje za ústavne udržateľné a rešpektujúce zákonné limity. Mestský súd sa v odôvodnení napadnutého uznesenia vysporiadal so všetkými podstatnými argumentmi sťažovateľky uplatnenými v jej návrhu podanom podľa § 122 CSP. Zlyhanie pripojenia k internetu a s tým spojené technické problémy odoslania odvolania na adrese advokátskej kancelárie nemôžu ani podľa ústavného súdu v danom prípade predstavovať ospravedlniteľný dôvod na odpustenie zmeškania lehoty, keďže, tak ako uviedol mestský súd, sťažovateľke, resp. jej právnomu zástupcovi nič nebránilo odoslať riadne podpísané odvolanie aj z iného miesta s funkčným internetovým pripojením alebo využiť doručenie prostredníctvom poštového podniku, keďže o existencii technickej poruchy mala vedomosť. Sťažovateľka pritom v ústavnej sťažnosti tvrdí, že odvolanie odoslala prostredníctvom portálu slovensko.sk už 28. mája 2024, t. j. predposledný deň odvolacej lehoty, o čom jej prišlo potvrdenie, a preto sa domnievala, že odvolanie bolo podané riadne a včas. Sťažovateľka však uvedenú skutočnosť mestskému súdu ani ústavnému súdu žiadnym hodnoverným spôsobom nepreukázala (predložením potvrdenia o odoslaní podania, doručenky, prípadne potvrdenia podateľne súdu o prijatí podania). K ústavnej

sťažnosti pripojené „*podanie k existujúcej spisovej značke*“ odoslanie odvolania nepreukazuje. Je tak zrejmé, že domnienka sťažovateľky o úspešnom odoslaní odvolania nemala opodstatnenie.

18. Ústavný súd tak uzatvára, že v posudzovanom prípade nebol zistený žiadny dôvod, pre ktorý by mohla vzniknúť akákoľvek pochybnosť o ústavnej konformite napadnutého uznesenia mestského súdu. Z tohto dôvodu odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky v 2. rade ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.3. K návrhu na odklad vykonateľnosti:

19. V nadväznosti na už uvedený záver o odmietnutí ústavnej sťažnosti je zrejmé, že v danom prípade neboli dôvody rozhodovať o návrhu na odloženie vykonateľnosti napadnutého uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2024

Libor Duľa
predseda senátu